

FB-126

February-2025

B.A., Sem.-I (As Per NEP 2020)

Major-DSC-C-SAN-112 : Sanskrit

(भास – स्वप्नवासवदत्तम्)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

1. नीचे आपेव श्लोकोनुं भाषान्तर करो : (गमे ते भे) 10

Translate any **two** verse of the following :

(1) धीरस्याश्रमसंश्रितस्य वसततुष्टस्य वन्यैः फलै-
मार्नार्हस्य जनस्य वल्कलवतस्त्रासः समुत्यापधते ।
उत्सिक्तो विनयादपेतपुरुषो भाग्यैश्चलैर्विस्मितः
कोऽयं भो निभृतं तपोवनंमिदं ग्रामीरकोत्याज्ञया ॥

(2) तीर्थोदकानि समिधः कुसुमानि दर्भान्
स्वैरं वनादुपनयन्तु तपोधनानि ।
धर्मप्रिया नृपसुता न हि धर्मपीडा-
मिच्छेत् तपस्विषु कुलव्रतमेतदस्याः ॥

(3) खगा वासोपेताः सलिलमवगाढो मुनिजनः
प्रदीप्तोऽग्निर्भाति प्रवितरति धूमो मुनिवनम् ।
परिभ्रष्टो दूराद् रविरपि संक्षिप्तकिरणो
रथं व्यावत्यासौ प्रविशति शनैरस्तशिखरम् ॥

अथवा/OR

1. टूंकनोध लणो : (गमे ते भे) 10

Write the short notes on any **two** of the following :

- (1) स्वप्नवासवदत्तम् शीर्षक ।
- (2) वासवदत्तान्यास प्रसङ्ग ।
- (3) भासस्य जीवनम् ।
- (4) ब्रह्मचारी प्रसङ्ग ।

2. नीचेनाभांथी डोईपणु डे ससंदर्भ सभजवो : 10

Explain with reference to the context any **two** of the following :

- (1) आगमप्रधानानि सुलभपर्यवस्थानानि महापुरुषहृदयानि भवन्ति ।
- (2) आर्यपुत्रोऽपि नाम परकीयः संवृत्तः ।
- (3) यद्यल्पः स्नेहः सा स्वजनं न परित्यजति ।
- (4) अहो अकरुणाः खल्वीश्वरा मे ।

अथवा/OR

2. टूंकनोध लणो : (गमे ते डे) 10

Write the short notes on any **two** of the following :

- (1) कंदुकक्रीडाप्रसंगः ।
- (2) कौतुकमालाप्रसंगः ।
- (3) प्रमदवनदृश्यप्रसंगः ।
- (4) The character of विदूषकः ।

3. स्वप्नदृश्यप्रसंगं नु नाट्यगत भडत्त्व यर्यो. 10

Discuss the dramatic significance of the स्वप्नदृश्यप्रसङ्ग ।

अथवा/OR

3. स्वप्नवासवदत्तम्नां छठ्ठा अंकं नुं सभीक्षात्मक रसदर्शन करो. 10

Give an appreciation of the sixth Act of स्वप्नवासवदत्तम् ।

4. संस्कृत नाटकना लक्षणो, उत्पत्ति अने विकास विशे यर्यो. 10

Discuss the characteristics, origin and development of Sanskrit drama.

अथवा/OR

4. भासना इपकोभां वर्णित मनोवैज्ञानिक अभिगम रूपष्ट करो. 10

Explain the Psychological approach described in Bhasa's metaphors.

5. નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો : (ગમે તે દસ)

10

Give an answer with appropriate option of the following : (any ten)

- (1) નાટ્યકાર ભાસ રચિત કુલ _____ રૂપકો છે.
(a) તેર (b) નવ (c) છ
- (2) રામાયણના કથાવસ્તુ પર આધારિત _____ કૃતિ છે.
(a) પ્રતિમાનાટક (b) દૂતવાક્ય (c) કર્ણભાર
- (3) સ્વપ્નવાસવદત્તમ્ નાટકના નાન્દી શ્લોકમાં કવિએ _____ દેવની સ્તુતિ કરી છે.
(a) રામ (b) બલરામ (c) કૃષ્ણ
- (4) મહારાજ દર્શકની બહેનનું નામ _____ છે.
(a) પદ્માવતી (b) વાસવદત્તા (c) રત્નાવલી
- (5) કૌતુકમાળામાં _____ ઔષધિના કુલ વિશેષ ગુંથવાનું આર્યાઆવન્તિકા જણાવે છે.
(a) અવિધવાકરણ (b) સપત્નીમર્દન (c) ગુલાબ
- (6) ચતુર્થઅંકનો આરંભ _____ થી થાય છે.
(a) પ્રવેશક (b) અંકાર્ય (c) અંકાવતાર
- (7) સ્વપ્નવાસવદત્તમ્ નાટકના વિદૂષકનું નામ જણાવો.
(a) વસન્તક (b) ગૌતમ (c) માધવ્ય
- (8) _____ અંધારામાં દરવાજાની તૂટેલીમાળાને સાપ માની લે છે.
(a) વિદૂષક (b) ઉદયન (c) વાસવદત્તા
- (9) વાસવદત્તાની ધાત્રીનું નામ _____ છે.
(a) મધુકરિકા (b) વસુન્ધરા (c) પદ્મિનીકા
- (10) નાટ્યશાસ્ત્રગ્રંથની રચના _____ એ કરી છે.
(a) ભરતમુનિ (b) બ્રહ્મા (c) વેદવ્યાસ
- (11) રૂપકના _____ પ્રકારો છે.
(a) સાત (b) આઠ (c) દસ
- (12) નાટકં _____ વેદઃ ।
(a) ચતુઃ (b) પંચમો (c) સપ્તમ્

Seat No. : _____

FB-126

February-2025

B.A., Sem.-I (As Per NEP 2020)

Major-DSC-C-SAN-112 : Sanskrit

(विक्रमोर्वशीयम्)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

સૂચનાઓ : (1) દરેક પ્રશ્નના સમાન ગુણ છે.

Instructions : All questions carry equal Marks.

(2) પ્રશ્નની જમણી બાજુએ માર્ક્સ દર્શાવેલ છે.

Right side of the Question indicates Marks.

1. નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શ્લોકોનો ભાવાનુવાદ કરો :

10

Explain any **two** of the following verses :

(1) वेदान्तेषु यमाहुरेकपुरुषं व्याप्य स्थितं रोदसी

यस्मिन्नीश्वर इत्यनन्यविषयः शब्दो यथार्थाक्षरः ।

अन्तर्यश्च मुमुक्षुभिर्नियमित प्राणादिभिर्मृग्यते

स स्थाणुः स्थिरभक्तियोगसुलभो निःश्रेयसायास्तु वः ॥

(2) आविभूति शशिनि तमसा मुच्यमानेव रात्रि

नैशस्यार्चिर्हुतभुज इव च छीन्नभूयिष्ठधूमा ।

मोहेनान्तर्वरतनुरियं लक्ष्यते मुक्तकल्पा

गङ्गा रोधःपतनकलुषा गृह्यतीव प्रसादम् ॥

(3) वासार्थं हर संभृतं सुरभिणा पौष्यं रजो वीरुधां

किं मिथ्या भवतो हृतेन दयितास्नेहस्वहस्तेन मे ।

जानीते हि मनोविनोदनफलैरेवंविधैर्धारितं

कामार्तं जनमन्जनां प्रति भवानालक्षितप्रार्थनः ॥

અથવા/OR

1. વિક્રમોર્વશીયમના પ્રથમઅંકની સમીક્ષા વિસ્તારથી કરો.

10

Do review in detail of the Vikramorvashiyam' Act-1.

2. नीचेनाभांथी कोर्षपाशु भे ससंदर्भ सभज्जवो : 10

Explain any **two** reference to the context :

- (1) अदक्षिणं सन्दिधे मे हृदयं ।
- (2) ततस्यया पुरुषोत्तम इति भणितव्ये पुरुरवसीति निर्गता वाणी ।
- (3) भवतु, अनिर्वेदप्राप्याणि श्रेयान्ति ।
- (4) स्वार्थात् सतां गुरुतरा प्रणयिक्रियैव ।

अथवा/OR

2. नीचेनाभांथी कोर्षपाशु भे टूंकनोध लज्जो : 10

Write any **two** short notes on the following :

- (1) प्रियानुप्रसादन व्रत
- (2) उदयवती प्रसंग
- (3) नारदसंदेश प्रसंग

3. नीचेनाभांथी कोर्षपाशु भे श्लोकोनो भावानुवाद करो : 10

Explain any **two** of the following verses :

- (1) किं सुन्दरि प्ररुदितासि ममोपपन्ने
वंशस्थिते: - अधिगमान्महति प्रमोदे ।
पिनोन्नतस्तन विसर्पिभिरानयन्ति
मुक्तावली विरचना पुनरुक्तिमस्त्रै: ॥
- (2) शमयति गजानन्यानान्धद्विप: कलभो-अपि सन्-
भवति सुतरां वेगोदग्रं भुजङ्गशिशोर्विषम् ।
भुवमधिपति: - बालावस्थो-अप्यलं परिरक्षितुं
न खलु वयसा जात्यैवायं स्वकार्यसहो भर: ॥
- (3) अमरमुनिरिवात्रिर्ब्रह्मणो: - अत्रेरिवेन्दु-
बुध इव शिशिरांशोर्बोधनस्येव वेक: ।
भव पितुर्नुरूपस्त्वं गुणैर्लोककान्तै-
रतिशयिनि समाप्ता वंश एवाशिषस्ते ॥

अथवा/OR

3. વિક્રમોર્વશિયમ અંક-5ના સંગમનીયમણી પ્રસંગની વિસ્તારથી ચર્ચા કરો. 10

Discuss in detail about the સંગમનીયમણિ પ્રસંગ of Vikramorvashiyam Act-5.

4. કાલિદાસના નાટકોને આધારે તેમની વિશેષતાઓ સમજાવો. 10

Explain the peculiarities of Kalidas according to his works.

અથવા/OR

4. કાલિદાસની કૃતિઓને આધારે શૈલીનું વિશ્લેષણ કરો. 10

Do analysis of Kalidas's style according to his works.

5. નીચેની ખાલીજગ્યા યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી પૂરો : (ગમે તે દસ) 10

Fill in the blanks by choosing the correct option : (any ten)

(1) વિક્રમોર્વશીયમ નાટકમાં પુરુવાનું નામ _____ છે.

Pururava's name is _____ in Vikramorvashiyam drama.

(a) વિક્રમ (b) અગ્નિમિત્ર (c) દુષ્યન્ત

(2) વિક્રમોર્વશીયમ નાટકની પ્રસ્તાવના _____ પ્રકારની છે.

The introduction of Vikramorvashiyam drama is _____ type.

(a) પ્રવર્તક (b) પ્રયોગાતિશય (c) ઉદ્ઘાતક

(3) ઉર્વશીને દાનવ પાસેથી _____ બચાવે છે.

_____ save Urvashi from the devil.

(a) દુષ્યન્ત (b) ઉદયન (c) પુરુવા

(4) _____ ની એકાવલી લતામાં ફસાઈ જાય છે.

_____ એકાવલી stuck into the creeper.

(a) પ્રિયંવદા (b) ચિત્રલેખા (c) ઉર્વશી

(5) નાયિકા ઉર્વશીએ _____ ઉપર પ્રણયસંદેશ લખ્યો હતો.

The Heroine Urvashi wrote message on _____.

(a) ભૂર્જપત્ર (b) તાડપત્ર (c) તામ્રપત્ર

- (6) औशीनरी राणी _____ व्रत करे छे.
Aushinari does _____ Vrat.
(a) एकादशी (b) प्रियानुप्रसादन (c) चतुर्थी
- (7) स्वर्गमां ईन्द्र पासे _____ नाटक लजवाय छे.
_____ drama was performed in front of the Indra in the Heaven.
(a) समुद्रमन्थन (b) लक्ष्मीस्वयंवर (c) कर्णभारम्
- (8) पुरुरवा-ईर्वशी _____ मां वलार भाटे गया.
Pururava-Urvashi went to the _____ for outing.
(a) गन्धमादन (b) प्रमदवन (c) पुष्पवन
- (9) नायिका ईर्वशी कुमारवनमां _____ रूपमां परिवर्तित थई.
Urvashi turned into _____ in the Kumaravan.
(a) वृक्ष (b) लता (c) पर्वत
- (10) विक्रमोर्वशीयनो मुप्य रस _____ छे.
The main sentiment of Vikramorvashiyam is _____
(a) शृङ्गार (b) करुण (c) हास्य
- (11) कालिदासनी नाट्यशैली _____ प्रकारनी छे.
The type of Kalidas's style is _____
(a) वैदर्भी (b) गौडी (c) काव्य
- (12) कालिदासे कुल _____ भलाकाव्योनी रचना करी छे.
Kalidas wrote total _____ poetry.
(a) 4 (b) 2 (c) 6

